

BYGGETTAN

**När systemet
inte fungerar**

**Utvisad - fick hjälp
med slutlönen**

**Veteran i
byggbranschen
blev medlem igen**

TEMA: Medlemmar i fokus

**”Det är häftigt att bygga
högt upp i det blå”**

14 Thomas varnar för vad som håller på att hända när allt fler företag dumpar priset på byggnadsarbete.

06 Cassandra bytte yrke och bygger ställningar på Gotland.

08 Åke är veteran inom bygg. Nu har han blivit medlem igen.

ÄVEN I DETTA NUMMER

- 04.** När systemet inte fungerar
- 05.** Olivia utvisades - fick hjälp med slutlönen
- 10.** Deras affärsidé är att sko sig
- 11.** Gör så här innan företaget går i konkurs
- 12.** Orjana gör nybyggda lägenheter skinande rena
- 18.** Vanliga frågor till regionens Medlemservice
- 20.** Manifestation vid Näringslivets Hus

BYGGETTAN

MEMBERSTIDNING BYGGNADS
STOCKHOLM-GOTLAND

REDAKTION

Redaktör, text, foto, layout

Inger Fagerberg
inger.fagerberg@byggnads.se

Ansvärig utgivare

Tomas Kullberg
tomas.kullberg@byggnads.se

Foto omslag Malin Stenström

Tryck Exakta Print AB, Malmö

ADRESSER

Besöksadress

Skytteholmsvägen 2, Solna
Box 1288, 171 25 Solna

Telefon 010-601 10 08

E-post stockholm-gotland@byggnads.se

Webb Byggnads.se/stockholm-gotland

Instagram @byggnads_stockholmgotland

Facebook Byggnad Stockholm-Gotland

Byggnads Medlemscenter

Telefon 010-601 10 00

Byggnads a-kassa

Telefon 010-601 18 00

Lokalkontor Gotland

Arbetarrörelsens Hus,
Stenhuggarvägen 6, 621 65 Visby

Telefon 010-601 10 08

MEDLEMSKRETSAR

Gotland, Handen, Huddinge,
Johanneshov, Nacka, Nordost,
Nordväst, Stockholm, Södertälje

BLI MEDLEM

Öppna kameran i din mobil och rikta den mot QR-koden.

Stockholm-Gotland

BYGGNADS

Tillsammans är vi Byggnads

HAR DU TÄNKT på varför du egentligen är medlem i Byggnads? I vår demokratiska organisation är du grundbulten och du kan vara med och påverka och styra vad vi ska jobba med. Tillsammans ska vi skapa bra förutsättningar för alla medlemmar ute i produktion. Ändå väljer många att inte ta del av allt det som medlemskapet innebär. Antalet medlemmar som går på kretsmöten, utbildningar och träffar är få. Vad beror det på? Vad tror du?

VI FÅR INTE glömma att det som vi har idag inte är en självklarhet. Rätten till arbetskläder, en varm bod att sitta i och en rättvis lön för alla som jobbar i branschen. Det är några av vinsterna vi medlemmar i Byggnads kämpat för. Men den osunda konkurrensen som råder idag riskerar slå ut allt det som vi byggt upp. Vi behöver fortsätta arbeta med att bevara det vi redan har samtidigt som vi ständigt möter nya utmaningar.

LÅT OSS PRATA gott om oss själva, stärka varandra och visa att vi är stolta över vårt Byggnads. I Stockholm-Gotland är vi runt 15 000 medlemmar varav 700 fackligt förtroendevalda. Det är alla vi, tillsammans, som är

Byggnads. Temat för detta nummer är medlemskap. Prata med dina arbetskamrater i boden om medlemskapets värde. Gå på en utbildning, framför dina åsikter på ett kretsmöte, och prata om vilka frågor som är viktiga – och hur Byggnads kan ge dig bättre förutsättningar.

”

”Låt oss prata gott om oss själva, stärka varandra och visa att vi är stolta över vårt Byggnads”

TILLSAMMANS ÄGER VI vår förening och för att vi ska kunna driva utvecklingen framåt och stärka vår verksamhet behöver jag din hjälp. Vi pratar mycket om att värva nya medlemmar men sällan om hur vi vårdar de medlemmar vi redan har. Vad kan jag göra för att du ska vilja

engagera dig och hjälpa till att driva verksamheten och frågorna som är viktiga för vår bransch framåt?

JAG HAR EN dröm om att alla medlemmar värvar en ny medlem, där man samtidigt pratar om och tar reda på vad man som ny medlem vill få ut av sitt medlemskap i Byggnads.

TOMAS KULLBERG, ORDFÖRANDE
BYGGNADS STOCKHOLM-GOTLAND

Kullbergs ”Rent krasst”

- 1** Arbetsgivare får dra av hela sin organisationskostnad. Är det skillnad på folk och folk eller varför får inte arbetande människor göra detsamma?
- 2** När ska skolan börja prata om rollerna på arbetsmarknaden, vikten av kollektivavtal och den svenska modellen? I dag pratar de mer om att bli egen företagare, trots att det är vanligare att eleverna blir anställda i någon annans företag.
- 3** Vi i Byggnads kommer alltid stå upp för varandra och kräva våra rättigheter. Och det ska vi vara stolta över!

När systemet inte fungerar

Andrej Rakov

- ▶ **Ålder:** 46 år
- ▶ **Bor:** I Bandhagen
- ▶ **Familj:**
Sambo och två barn
- ▶ **Yrke:** Snickare, fastighetsskötare
- ▶ **Intressen:** Familjen, träna fotboll med sonen

För Andrej Rakovs är det viktigt att allt går rätt till, till exempel att företag har kollektivavtal.

Detta är Galaxen

▶ **Galaxen Bygg** ägs och drivs gemensamt av branschorganisationen Byggföretagen och flera stora företag inom bygg- och fastighetssektorn.

Syftet är att verka för en god arbetsmiljö och för arbetsplatsförlagd rehabilitering.

Galaxen samarbetar med parterna, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan i regionala samverkansgrupper.

Varje år hjälper Galaxen 500 personer att få anpassade anställningar med lönebidrag.

Andrej Rakov vill inget hellre än att arbeta, han har sökt runt 60 jobb den senaste månaden.

– Jag har visserligen några begränsningar, men jag har jobbat hela livet och visat att jag klarar det. Jag förstår inte varför jag ska behöva gå och vänta, säger han.

NÄR VI TRÄFFAR Andrej Rakov på Centralen är han mitt i ett telefonsamtal. Det är om ett av det 60-tal jobb han sökt den senaste månaden. Han berättar om det som alltid måste klargöras – att han 2005 opererades för en medfödd, godartad tumör i huvudet. Han är fullt återställd men måste undvika tunga lyft och stress.

Men till sist brukar han ändå hitta jobb. 2010 erbjöds han sjukersättning på 50 procent.

– Men jag ville bara ha 25 procent. Vad ska jag göra om jag inte kan arbeta?

Andrej Rakov är från Uzbekistan och kom till Sverige med sin mamma 1991. Efter skolan han haft en mängd olika arbeten. Han har varit

kyrkvaktmästare, ekonomiassistent, byggnadssnickare och det senaste decenniet fastighets-skötare.

Han vill inget hellre än att arbeta, men tycker samtidigt att det är viktigt att allt går rätt till. Företagen ska ha kollektivavtal, och han har alltid kontaktat facket när löner inte betalats ut.

EFTER ATT FÖRETAGET han arbetade för köptes upp 2019 blev han uppsagd på grund av arbetsbrist.

Han anmälde sig till Regionala Samverkansgrupper i Byggsektorn och blev antagen för rehabinsats via Galaxen Bygg. I oktober fick han via Galaxen anställning på ett fastighetsbolag.

”Det är viktigt att allt går rätt till. Företagen ska ha kollektivavtal.”

– Men jag fick ingen introduktion. Stressen var hård från dag ett. Men i avtalet stod att jag skulle kunna arbeta i min egen takt. Jag klagade och då blev jag uppsagd.

NÄSTA FÖRETAG SOM Andrej Rakov skulle få insats hos gick i konkurs innan han hann börja. Sedan dess har inget hänt.

– Min handläggare på Galaxen är sjukskriven och på Arbetsförmedlingen känns det som min kontaktperson blir irriterad när jag hör av mig.

Han vill egentligen inte kritisera någon enskild person. Det är systemet, byråkratin, som inte fungerar, säger han.

– Jag har visserligen några begränsningar, men jag har jobbat hela livet och visat att jag klarar det. Jag förstår inte varför jag ska behöva gå och vänta. ■

Olivia utvisades - fick hjälp med slutlönen

Olivia från Venezuela fick inget arbetstillstånd och skulle till slut utvisas. Då tyckte arbetsgivaren att hon inte borde få någon slutlön eller semesterersättning.

– Men det har inget med arbetstillståndet att göra. Har man arbetat ska man ha sin lön, säger Marianne Sipuri-Kaattari, ombudsman på Byggnads Stockholm-Gotland.

När Olivia blev utvisad ville inte arbetsgivaren betala ut hennes intjänade lön eller semesterersättning, så hon tog hjälp av Byggnads.

Arbetsplatsen på bilden har inget med artikeln att göra.

OLIVIA*, 35 ÅR, städade på byggen under ett par år i Sverige, och hade maken och en nioårig son med sig. Hon sökte från början uppehållstillstånd, men nekades det.

– Då bytte hon spår och försökte få arbetstillstånd istället, berättar Marianne Sipuri-Kaattari som i sitt jobb som ombudsman hjälper medlemmar att få rätt löner och villkor.

Arbetstillstånd blev det inte heller, så till slut blev Olivia och hennes familj utvisade till sitt hemland.

– Hon verkade ganska nöjd ändå, jag tror att de ville hem dit där deras släkt finns, säger Marianne.

ARBETSGIVAREN TYCKTE SIG ha blivit lurad för att Olivia inte informerat om utvisningen, och därför inte borde få ut intjänad lön eller semesterersättning. Dessutom hade familjen fått hyra en lägenhet av arbetsgivaren, men den fick de lämna samma månad och hade ingen bostad ordnad den sista tiden i Sverige.

Olivia var medlem i Byggnads och vände sig dit. Marianne Sipuri-Kaattari tog förhandlingen med

företaget. Då hade familjen redan fått lämna Sverige. Ombudsmannen lyckades få igenom kollektivavtalets bestämmelser. Det gav Olivia 63 000 kronor före skatt.

– Hon var jätteglad för det.

Den summan motsvarar fyra eller fem månadslöner i Venezuela.

MARIANNE BERÄTTAR

ATT anställda som kommit från andra delar av Europa eller världen ofta inte har så mycket kunskap om fackföreningar, kollektivavtal eller lagar i det svenska arbetslivet.

Om det blir krångel kan det ge ombudsmännen mer komplexa ärenden än vanligt. Men både facket och de organiserade arbetsgivarna framhåller vikten av att anställningar i Sverige ska följa lagar och avtal, för sunda arbetsvillkor och sund konkurrens.

Byggnads Stockholm-Gotland driver också ett projekt med uppsökare som talar många olika språk. De kontaktar anställda med annat språk än svenska och berättar om arbetares rättigheter i Sverige och värvar dem som medlemmar, med bra resultat.**

”Anställda som kommit från andra delar av världen har ofta inte så mycket kunskap om svenska fackföreningar, kollektivavtal eller lagar.”

DEN SOM INTE gått med i Byggnads kan inte få hjälp. Juridiken hindrar facket från att företräda någon som inte är medlem.

Och omvänt:

– Det här visar att vi kan hjälpa till och ha stor betydelse. Att medlemskap verkligen lönar sig, på ren svenska, säger Marianne Sipuri-Kaattari. ■

* Olivia heter egentligen något annat.

** Läs mer i Byggettan nr 4/2022.

”Det är häftigt att bygga

Cassandra Stjernholm Backeus

- ▶ **Ålder:** 28 år
- ▶ **Bor:** Lägenhet i Visby
- ▶ **På hemmafronten:** Familj och fyra katter
- ▶ **Yrke:** Ställningsbyggarlärning på Svenska höjdbolaget i Visby.
- ▶ **Gör gärna på fritiden:** Lagar mat, gymmar, tränar, myser med livet

Fler kvinnor borde bli ställningsbyggare. Det tycker Cassandra Stjernholm Backeus, som själv är ställningsbyggarlärning.

Det är mäktigt att stå högst upp på en ställning som man just har byggt runt en kyrka, och se ut över omgivningarna. Det säger Cassandra Stjernholm Backeus, som är ställningsbyggarlärning på Svenska höjdbolaget i Visby.

NITTIONIO AV HUNDRA ställningsbyggare är män. Men detta spelade ingen roll för Cassandra Stjernholm Backeus, som förra sommaren tyckte det räckte med sex år som operatör på Gotlands slakteris förpackningsavdelning.

– Jag märkte att jag stod still, på jobbet och i mig själv. På Instagram hade jag sett bilder av arbetet på Svenska höjdbolaget. Framförallt var det bilderna uppfifrån höga ställningar som fick mig att tänka: ”Det DÅR är häftigt, det vill jag också göra”.

– Så jag ringde och frågade om jag kunde få jobba där. Jag visste inte att de precis då sökte folk!

På anställningsintervjun mötte hon ingen tvekan, utan fick snarare intrycket att de väntat på att få en sökande som var kvinna.

DET ÄR ETT tungt arbete att bygga ställningar. I de flesta moment går

det inte att få hjälp av maskiner. Men detta avskräckte inte Cas-

sandra Stjernholm Backeus. Tvärtom.

– Jobbet på slakteriet var ju också tungt. Och jag gillar kroppsarbete. Hur fysiskt ansträngande det blir handlar också mycket om *hur* du bär. Det gäller att använda rätt lyftteknik. Även för män gäller det att bygga smart, och

”Hur fysiskt ansträngande det blir handlar också mycket om HUR du bär.”

högt upp i det blå”

inte bara tänka att ”jag är stor och stark”, säger Cassandra.

Visst märker hon på kvällen av att hon har fått anstränga sin kropp under dagen. Det tycker hon känns bra. Som ställningsbyggare blir hon starkare av sitt arbete. Men hon menar att det ändå är klokt att på fritiden gå på gym:

– Man måste bygga upp sina mag- och ryggmuskler, annars kommer kroppen ge vika och man får problem efter några år.

– I början var det värst med träningsvärken, för jag fick använda muskler jag inte visste att jag hade. Och axlarna blev helt blå, för jag belastade nerver där på ett sätt som jag inte hade gjort tidigare. Men allt det tog bara två-tre veckor, sen gick det bra, berättar hon.

Mot arbetsdagens slut stretchar hon – som efter gympasset.

– **DET ÄR HÄFTIGT** att bygga högt upp i det blå, men det är också skrämmande, säger Cassandra. När du är uppe och snurrar på över tolv meter, så tänker du att nu gäller det verkligen att vara försiktig. Det är ingen lek. Både för oss och för dem som ska använda ställningen är det på liv och död.

De är ett femtontal ställningsbyggare på firman, och alla gör alla uppgifter och arbetar i skiftande lag, beroende på uppdragen.

– Lagarbetet fungerar bra. Vi hjälps åt. Man ska aldrig känna att man måste klara någonting själv. Vem som helst kan få kramp i armen och då finns någon där som kan bistå.

Arbetet och omgivningarna är omväxlande: från en vandaliserad kyrka till en sommarstuga som ska byggas om till ateljé, från ett litet stadshus

innanför Visbys ringmurar till en lada på landsbygden.

CEMENTA ÄR STÖRSTA kunden, med många anläggningar som regelbundet ska renoveras och repareras. Ibland kan Cassandra bygga ställningar för Cementa varje dag i tre-fyra veckor.

Inuti stora kalkugnar och runt silon blir det svårare att bygga ställningar. Det gäller också att beräkna åtgången av material, en syssla som ingår.

– Det är roligt att göra, och ju svårare desto roligare.

Många frågor om sitt yrkesval har hon fått.

– Det har också kommit en del dryga kommentarer från män: ”klarar du verkligen av det tunga arbetet?”.

Fler kvinnor borde bli ställningsbyggare, tycker Cassandra:

– Vi behöver bevisa att det inte bara är män som kan jobba i det här yrket. Visst är det tungt och slitsamt, men det är också ett fantastiskt jobb, mycket roligare än det kanske ser ut. Det är mäktigt att stå högt upp på en ställning som man just har byggt runt en kyrka, och titta ut över omgivningarna.

BRANSCHEN SKULLE HA nytta av att blandningen ändras från att vara 99/1, menar hon:

– Jag tror att tjejer har noggrannare ögon för gemenskapen på arbetsplatsen, och för säkerheten och arbetsmiljön.

Hon uppmanar var och en att pröva att tänka i nya banor när det gäller sitt arbete:

– Våga satsa! Känner du att du står still – byt jobb. Man ska inte känna sig låst till någonting, säger Cassandra Stjernholm Backeus. ■

**”Även för män
gäller det att
bygga smart,
inte bara tänka
”jag är stor
och stark”.**

Åke är verkligen en veteran i byggbranschen

Åke Bjuvgård började i yrkesskola när han var 15 år och blev snickare. Nu är han 74 år och jobbar några dagar i veckan på Veteranpoolen - och i höstas gick han med i Byggnads igen.

ÅKE BJUVGÅRD ÄR 74 år och snickare. Som pensionär fortsätter han jobba några dagar i veckan. Den här dagen spacklar han ett golv i en villa där han rivit en vägg och byggt en ny. Förr byggde han hus, numera renoverar han bostäder och ett och annat kontor.

Åke Bjuvgård började yrkesskolan när han var 15 år och har jobbat i byggbranschen sedan dess.

- Bygga har alltid legat mig varmt om hjärtat ända sedan jag var fem år och byggde en koja av skor, säger Åke.

FÖR DET MESTA har han jobbat som snickare både med småhus och på stora byggen.

- När brorsan och jag började bygga småhus 1979 var det jättedålig arbetsmiljö. Då hade de varken bod eller toalett. Vi fick gå på toa hemma hos folk eller på olika bensinstationer.

Ett par år gjorde Åke ett avbrott från byggena och gick in som projektanställd på Byggettan (nuvarande Byggnads Stockholm-Gotland).

Han gjorde enkäter och undersökningar på företag. Han var också med och drev in pengar som olika företag var skyldiga Byggnads medlemmar.

- Vi lyckades få med oss rätt så stora summor. Men det kändes som ett ganska farligt uppdrag.

NÄSTA JOBB VARADE i tolv år som arbetsledare på Skanska. Där blev han till sist övertalig. Som 50-åring tog han då ett jobb som fastighets-skötare på Botkyrkabyggen. För det mesta var det ett "jättelugnt och jättebra" arbete. Ändå var det nog det farligaste jobb han haft.

- Ibland var det skottlossning. Under min tid där var det fyra eller fem mord bara i mitt område, berättar han.

En gång blev han vittne när en person skjutits ner på en av gårdarna.

- Gärningsmannen kom springande förbi mig med en pistol i handen. Men en annan anställd på Botkyrkabyggen körde efter honom på moped, så pistolmannen blev haffad.

"1979 hade de varken bod eller toalett. Vi fick gå på toa hemma hos folk eller på olika bensinstationer."

Som erfaren snickare kan Åke Bjuvgård hjälpa uppdragsgivarna med sina egna perspektiv, synvinklar och idéer.

Åke var kvar på Botkyrkabyggen ända fram till pension. Då började han på sin sons firma som snickare. Han gick ur facket efter att varit medlem hela sitt yrkesliv. I höstas gick han med igen.

- Det var efter en liten konflikt med arbetsgivaren. Vi var inte överens. Och det kostar ju inte så mycket i månaden att vara med för mig som pensionär. Det är det värt om det skulle hända något, som en utebliven betalning.

IDAG ÄR ÅKE timanställd med A-skatt på Veteranpoolen. De får in uppdrag som de lägger ut på äldre hantverkare. Ibland kan det handla om att bygga om ett kontor. Men oftast renoverar han bostäder. Hans arbetsplats är

Åke Bjuvgård

- ▶ **Ålder:** 74 år
- ▶ **Familj:** Fru och fem vuxna barn
- ▶ **Bor:** Hyreslägenhet i Rönninge
- ▶ **Yrke:** Snickare som kan "lite av varje" på ett bygge
- ▶ **Företag:** Idag Veteranpoolen. Före pension LB-hus, Skanska och Botkyrkabyggen

Numera arbetar Åke Bjuvgårds oftast i andra människors hem. Men under sitt långa yrkesliv har han jobbat som snickare både med småhus och på stora byggen.

andra människors hem. Som erfaren snickare kan han hjälpa uppdragsgivarna med sina egna perspektiv, synvinklar och idéer.

– Ofta får jag vara med och konstruera, föreslå rätt proportioner och visa hur det hela kan bli billigare, säger han.

UNDER SINA MÅNGA år som snickare har han inte sett mycket förändringar av själva arbetet.

– Det är en väldigt traditionell bransch. Man jobbar likadant nu som på 1960-talet. Mest är det maskinerna som förändrats, säger Åke.

Numera skruvar man i nästan allt, i stål och betong. De nya

maskinerna vibrerar fortfarande, men de är snabbare och effektivare. Det är också enklare underhåll på en elmaskin. Det räcker att hålla

maskinen laddad och att rengöra den.

Bultpistolerna är ersatta med batteridrivna slagborrar. Det behövs hörselskydd med båda maskinerna. Åke använder hörapparat sedan många år.

– Bultpistolen väsnades mycket mer med varje skott. Det var också mycket större risk för splitter.

SER MAN LÄNGRE tillbaka, ända till förra sekelskiftet, har det skett stora förändringar av arbetet. Det finaste bygge Åke varit med om är

renoveringen av Kungsholmens gymnasium på Hantverkargatan i Stockholm. Där använde de gamla metoder och gammaldags färger.

– Vi bytte inte ut fönsterkarmarna som man gör idag vid renoveringar. Vi tog bara bort det som var dåligt och fyllde i med nytt.

DET VAR FASCINERANDE att försöka återställa skolan i sitt ursprungliga skick, tycker Åke.

– Vi hade jättekul hela dagarna och allihop var bra hantverkare. Det var ett par fantastiska år, minns han.

En nackdel var att bygget var omfattande och svårt för företaget att räkna på. Vinsten åts upp av en felräkning på ett garage.

– Vår bonus gick åt skogen, men det var ett roligt jobb säger Åke Bjuvgård. ■

”Man jobbar likadant nu som på 1960-talet. Mest är det maskinerna som förändrats.”

Ekobrott i byggbranschen: Deras affärsidé är att sko sig - inte att bygga hus

Fredrik Sirberg

- ▶ **Ålder:** 50 år
- ▶ **Familj:** Fru och fyra barn
- ▶ **Bor:** Villa på Ekerö
- ▶ **Yrke:** Snickare, ombudsman
- ▶ **Politik:** Facklig ledare [s] i Stockholms län, ledamot [s] i kommunstyrelsen i Ekerö
- ▶ **Fritidsintressen:** Barnens ishockey som materialare, slipar skridskor, serverar mellanmål, plåstrar om skärsår

Fredrik Sirberg, ombudsman på Byggnads Stockholm-Gotland, har lång erfarenhet av arbete för att förhindra ekonomisk brottslighet. Just nu driver han 18 ärenden med lönekrav och rättstvister åt medlemmar som råkat illa ut på olika sätt.

Sebastian* var anställd hos en notorisk byggskojare. På den typen av företag har arbetarna ofta bara anställda en månad i taget. De får aldrig träffa någon chef och ägarens namn står aldrig på några papper, utan det är så kallade målvakter som skriver på pappren.

När arbetsgivaren var skyldig Sebastian 40 000 kr kontaktade han Byggnads.

I HÖSTAS HÖRDE Sebastian* av sig till Byggnads. Företaget hade slutat betala ut hans lön och ersättningar. Arbetsgivaren var skyldig honom 40 000 kronor.

Det tog ombudsmannen Fredrik Sirberg fyra månaders ihärdigt och kunnigt arbete innan Sebastian till sist fick ut sina pengar.

– Ägaren, en notorisk byggskojare, betalade hela beloppet, men först samma dag som domstolen skulle besluta om konkurs, berättar Fredrik Sirberg, ombudsman på Stockholm Gotland.

Han företräder medlemmar i Byggnads med deras lönekrav och rättstvister mot oseriösa arbetsgivare. Idag driver han 18 ärenden för medlemmar som råkat illa ut.

– Just den här företagaren sysslar i huvudsak med bemanning. Han luktar sig till när byggföretag har bråttom. Då hör han av sig till dem och erbjuder sina tjänster.

Arbetarna han utnyttjar är ofta bara anställda en månad i taget. De får aldrig träffa någon chef, och ägarens namn står aldrig på några papper. Han använder målvakter som skriver på pappren.

– Numera har ägaren fått näringsförbud i Sverige och bedriver sin verksamhet från Storbritannien. Där tillåter staten anonyma ägare.

”Vanligaste ekobrottet är när företag lurar sina anställda och staten på pengar.”

* Sebastian är medlem i Byggnads. Han heter egentligen något annat.

Vilket är det vanligaste ekobrottet i byggbranschen?

– Det är när företag lurar sina anställda och staten på pengar. De blir lurade på allt; löner, reseersättning, helgersättning, övertidsersättning, säger Fredrik Sirberg.

VILKA ÄR DESSA byggskojare?

– Det är oftast utländska företag, ofta med utländska anställda. Dessa företag försöker undvika att följa kollektivavtalen, som de ändå vill ha för att kunna ta uppdrag av de större byggföretagen.

Hur drabbas medlemmarna av ekobrotten?

– Många av dessa fuskföretag gör sig oantråffbara efter ett tag. Då står de anställda med en anställning, men utan lön och dessutom utan ersättning från a-kassan.

”Medlemmar har suttit här och gråtit när de insett att de måste låna av vänner, ta sms-lån eller hotas av personlig konkurs.”

För att få ersättning från a-kassan krävs att man blivit av med jobbet. De anställda tvingas leva på egna

tillgångar och kanske sälja villan och bilen innan de är berättigade till ekonomiskt bistånd

– Medlemmar har suttit här och gråtit när de insett att de måste låna av vänner, ta sms-lån eller hotas av personlig konkurs, berättar Fredrik Sirberg. ■

Det här ska du göra innan företaget går i konkurs

Saknas det tidrapporter eller får du fel pengar utifrån din lönespecifikation? Då lutar det åt konkurs.

– Då är det bråttom. Vänta inte. Har du inte fått rätt lön den 25 i månaden? Gå till facket den 26:e med alla dina handlingar, säger Fredrik Sirberg, ombudsman på Byggnads Stockholm-Gotland.

OM FÖRETAGET GÅR i konkurs då måste du som anställd kunna styrka och noga redovisa all din arbetade tid på företaget. A och O i en konkurs är att du ser till att ha alla papper i ordning från början.

Samla från första dagen på företaget:

- ▶ Anställningsavtal
- ▶ Lönespecifikationer
- ▶ Tidrapporter

Detta är värdepapper som ska sparas i fem år. Och de är hårdvaluta i konkursen, mot a-kassan och skatteverket. Men ibland, faktiskt ganska ofta, är det just dessa papper som saknas i fuskföretagen. Då gäller din egen kalender som bevis.

Skaffa därför en kalender och skriv för varje arbetsdag:

- ▶ Var du arbetat och åt vem
- ▶ Hur många timmar du arbetat,
- ▶ Vad du har utfört

Ju konkretare och mer detaljer desto mer trovärdigt blir det.

– Vi har löst många ärenden i domstol när vi kunnat beskriva arbetet i detalj. Arbetsgivaren har oftast ingen koll i fuskföretagen, säger Fredrik Sirberg.

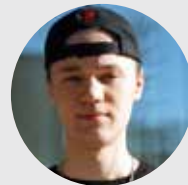
I hans senaste ärende betydde medlemmens samlade handlingar skillnaden mellan noll och 160 000 kronor. ■

Skaffa en kalender och skriv upp!

TRE SVARAR Varför tycker du att det är viktigt att vara med i facket?

ALFRED LARSSON, 17 år
Bygg- och anläggningsprogrammet

– Jag funderar på om jag ska gå med i facket, tror att jag kommer fram till ett positivt svar. Facket kan hjälpa dig till exempel om du jobbat en månad, blivit varslad och inte fått din lön. Min pappa råkade ut för det. Han fick stöd av facket och fick ut sin lön.

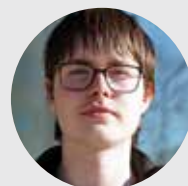
KIRA SULTAN, 17 år
VVS- och fastighetsprogrammet

– Jag vet inte, men jag tror det är bra att vara med i facket om man kan få stöd. När jag börjat arbeta skulle jag gå med i facket om jag fick problem på jobbet.

NEO HARTIKAINEN, 16 år
Bygg- och anläggningsprogrammet

Jag tycker det är positivt att facket är för jämställdhet mellan män och kvinnor. Och det är bra att man kan få hjälp av facket om man inte får sina pengar. Men det kostar mycket att vara medlem.

Den här enkäten har besvarats av tre ungdomar som ägnade en dag av sitt sportlov åt att delta i den fackliga kursen Påfarten. De fick veta vad facket gör, vad medlemskapet innebär, vad medlemsavgiften går till och varför. Detta var första gången Påfarten riktade sig till skolungdomar.

Orjana gör nybyggda lägenheter skinande rena

Orjana Mimini

- ▶ **Ålder:** 35 år
- ▶ **Familj:** Make och två barn, 14 och 11 år
- ▶ **Bor:** Bostadsrätt i Norsborg
- ▶ **Yrke:** Byggstädare
- ▶ **Saknar mest i Sverige:** Slakten
- ▶ **Ständiga semester-mål:** Grekland och Albanien
- ▶ **Fritidsnöje:** Upptäcka olika delar av Stockholm tillsammans med barnen

Dagen börjar med tunnelbana från Norsborg tidigt på morgonen.

Det är tufft att få orken att räcka till för att gå iväg och läsa svenska för invandrare, efter att ha rengjort golv en hel arbetsdag.

– Jag misstänker att den största anledningen till att många byggstädare inte går med i facket är att de inte behärskar språket. Språkbarriären gör att de inte förstår vad de får genom att vara medlemmar, säger Orjana Mimini. Hon arbetar på Cardinalis Miljövård, där de flesta arbetskamrater talar grekiska och albanska.

EN VANLIG DAG kan Orjana Mimini gå hemifrån mellan fem och sex på morgonen, och komma hem från jobbet som byggstädare fem på kvällen. Hon flyttade med familjen till Sverige från Grekland för tre år sen, och har nästan hela tiden arbetat. Hon lär sig svenska hemma, med barnen som lärare. På jobbet kan hon inte öva sig så mycket. Arbetskamraterna talar också grekiska.

De långa arbetsdagarna beror på att företaget, Cardinalis, tar uppdrag runt om i Mälardalen. Orjana bor vid slutstationen på en tunnel-

banelinje, Norsborg, och måste börja med att ta sig till Årstaberget, nära Liljeholmen. Där väntar företags bil som kör byggstädarna och deras utrustning till dagens jobb.

IBÄSTA FALL blir det i förorter som Farsta eller Jakobsberg. Men idag blev det Uppsala, i morgon Strängnäs. Ibland blir det Eskilstuna eller Västerås. Hon får veta vart hon ska först kvällen innan.

– När jag kommer hem tar jag först en dusch och sen en kopp kaffe, för att återhämta mig, berättar hon. Men en mammas arbete slutar ju inte när jobbdagen är över, så sen blir det matlagning och annat hushållsarbete.

I det ingår att hon plockar och småstädar mest varje dag.

– Hemma städar jag i min egen takt, på det sätt som jag vill. På

”Där finns skräp överallt, färg och silikon och annat – och damm, jättemycket damm.”

jobbet måste vi följa vissa regler och vi måste bli klara inom en viss tid. Och där finns förstås mycket mer skräp överallt, färg och silikon och annat – och damm, jättemycket damm.

När Orjana var elva år flyttade hennes familj från kuststaden Vlore i Albanien till Thessaloniki, andra största staden i Grekland - för att barnen skulle få det bättre. Pappa var murare, mamma arbetade på restaurang.

NÅR ORJANAS SON

var elva år flyttade hon och maken Enkel, också han murare, till Sverige - för att barnen skulle få det bättre.

– Min man har fått murarjobb, så arbetet är ungefär som i Grekland för honom. Och han har lärt sig mycket mer svenska på jobbet, berättar hon.

– Jag gick på svenska för invandrare, men när jag började jobba var jag för trött när jag kom till kursen, det var som att jag inte lärde mig någonting. Och vi måste ju jobba bägge två, för att klara en familj på fyra.

VAD ÄR DET bästa med att arbeta som byggstädare?

Orjana ler:
– Det är inte så enkelt att svara på! Jag valde ju egentligen inte det här jobbet, jag var så illa tvungen.

– Men jag är van vid att arbeta med människor, och det är det bästa också här: gemenskapen med de andra byggstädarna, och med snickarna och de andra på bygget. Och jag är perfektionist, så när jag nu har det här jobbet, så ska jag göra det så bra som möjligt!

Idag har hon rengjort golv hela dagen, i lägenheter i ett nybygge. Andra dagar kan det vara att göra nybyggda kök och badrum skinande rena för dem som ska flytta in.

ORJANA SJÄLV HAR en vårdutbildning, ett steg under sjuksköterska, som undersköterska men med inriktning på medicinsk teknik, mikrobiologi och läkemedel. Helst vill hon förstås få användning för sin utbildning, i vården eller på apotek.

Men först måste hon ta itu med språket. Kanske blir det ett försök med SFI igen i år.

BYGGSTÄDNING ÄR ETT av allt färre jobb som man klarar med minimala svenskkunskaper. De som startade Cardinalis kommer från Grekland och bland hennes arbetskamrater talar nästan alla grekiska och albanska.

Många byggstädare är inte med i facket. För Orjana var det självklart att gå med:

– Jag visste från Grekland att man ska vara med i facket, för att få hjälp när man behöver det, säger hon.

– Jag misstänker att den största anledningen till att många byggstädare inte går med, är att de inte behärskar språket. Språkbarriären gör att de inte förstår vad de får genom att vara medlemmar. De tror att det är bortkastade pengar, säger Orjana Mimini.

HON TYCKER

ATT det är bra att Byggnads satsar på att låta

bygggnadsarbetare som själva talar invandrarspråk söka upp arbetare på byggen som kommer från andra länder. ■

”Jag är perfektionist, så när jag nu har det här jobbet, så ska jag göra det så bra som möjligt.”

”Jag visste från Grekland att man ska vara med i facket, för att få hjälp när man behöver det”

Become a member of Byggnads!

- ▶ You can never be fired for joining a union.
- ▶ You have a legal right to be a union member.
- ▶ You do not need to tell your boss if you do not want to.

The first 3 months cost 100 SEK/ month. After that, you pay a fee based on your wage.

[Byggnads.se/bli-medlem](https://byggnads.se/bli-medlem)

Other languages

Here can you find information about a membership in Byggnads in other languages.

[Byggnads.se/medlem/other-languages](https://byggnads.se/medlem/other-languages)

Vill du ta ett fackligt uppdrag

Som fackligt förtroendevald, ffv, representerar du dina arbetskamrater och Byggnads på arbetsplatsen. Det är ett viktigt uppdrag som det gäller att förvalta på bästa sätt.

Några uppgifter för dig som är ffv:

- ✓ Kontrollera att alla underentreprenörer har avtal
- ✓ Gå fackliga utbildningar
- ✓ Vara en informationskanal mellan Byggnads och arbetskamraterna

Kontakta Jesper Ahlstedt, som är FFV-ansvarig, om du vill veta mer om att ta ett förtroendeuppdrag i Byggnads Stockholm-Gotland.
jesper.ahlstedt@byggnads.se
010-601 11 98

Vi är alla beroende av varandra

Thomas Johansson har snart jobbat i 45 år som byggnadsarbetare. Han har sett lönerna och arbetsmiljön bli bättre, steg för steg. Men nu varnar han för vad som håller på att hända i branschen. Det släpps in allt fler företag som dumpar priset på byggnadsarbete.

THOMAS JOHANSSON OCH hans syskon har bott i Upplands Väsby sedan barnsben. Familjen bodde i en villa som föräldrarna byggt själva. När Thomas var 15 år blev han skoltrött. Då fick han börja på ett bygge i Kallhäll tillsammans med pappa byggnadsarbetaren.

– Han var en stor förebild för mig. Jag har nog blivit ganska påverkad av honom, säger Thomas och får en tår i ögonvrån.

Thomas blev medlem i Byggnads i stort sett från dag ett på jobbet.

– Det kom ut två ombudsmän från facket, jag fick en lärlingsbok och fyllde i tidkort som lämnades till regionala yrkeskommittén.

EN VANLIG ARBETSDAG brukade Thomas stiga upp kvart i fem. Oftast körde han bil till sina olika jobb i Haninge, Värmdö, Blåsut eller Bandhagen. De senaste åren har han jobbat i Upplands Väsby på promenadavstånd hemifrån. Här bygger 12 anställda på Peab 48 lägenheter i kvarteret Stormlyktan.

Ett annorlunda bygge Thomas minns var konstmuseet Liljevalchs

på Djurgården. En speciell byggnad med mycket råbetong. Där var han med på hög höjd och rev takställningarna.

– Det tycker jag var lite roligt. Det var mycket folk och media som kom dit och även Gert Wingårdh, arkitekten själv, var där.

KAMRATANDAN HAR VARIT bra hela tiden genom alla år på byggen.

– Vi diskuterar problem och vi litat på varann. Det är särskilt viktigt i stomskedet när vi gjuter väggar.

Man är beroende av varandra och alla i branschen förstår det. Det är nog därför jag stannat så länge, säger Thomas Johansson.

Han upplever att arbetsmiljön har blivit bättre och bättre genom åren. Både arbetsgivare och fack jobbar mer aktivt med arbetsmiljön idag. Ett exempel är luftrenare.

– Byggen är en dammig miljö. På Peab har vi fått fler grejer för att få

renare luft. Så fort vi säger till ställer de en luftrenare i olika rum, säger Thomas.

Hittills under 45 år har han bara haft en enda lång sjukskrivning. Det var när han ramlade ner från en byggställning och bröt båtbenet i ena handen.

– Sedan dess har jag klarat knän, rygg och axlar. Jag tror det beror på att jag rört på mig hela livet.

”Problemet är att de anställda inte får rätt lön och att bolagen inte följer svenska lagar och avtal.”

BYGGBRANSCHEN HAR FÖRÄNDRATS

genom åren. Förr var det stora byggföretag med egna anställda. Idag anlitar

storföretagen allt fler underleverantörer och bemanningsföretag. Det är ofta östeuropeiska bolag, ofta utan kollektivavtal.

– De konkurrerar med lägre löner och sämre arbetsmiljö. Problemet är inte att de är utländska. Problemet är att de anställda inte får rätt lön och att de inte följer svenska lagar och avtal, säger Thomas.

Thomas Johansson

- ▶ **Ålder:** 59 år
- ▶ **Familj:** Dotter och barnbarn, 2 och 4 år
- ▶ **Bor:** Bostadsrätt i Upplands Väsby
- ▶ **Yrke:** Betongarbetare
- ▶ **Jobbar:** På Peab, just nu i Upplands Väsby
- ▶ **Fackliga uppdrag:** Revisor i Byggnads Stockholm Gotland, ledamot av kretsstyrelse Nordost
- ▶ **Intressen:** Tycker om att röra på sig, har kört Cykelvasan och Vättern rundan nio gånger

Även om det tagit lång tid har Thomas Johansson sett att det fackliga arbetet gett mängder av resultat.

– Fackföreningen är viktig idag med alla oorganiserade bolag som vi blir utkonkurrerade av, säger han.

Peab är ett stort företag med många egna anställda. Men även de anlitar numera fler bemanningsföretag.

– Det kommer fler och fler som inte snackar svenska. Dom har vi inte så mycket kontakt med. De sätter sig aldrig med oss och äter. Och de kommer ombytta till jobbet.

– Men oftast är de bra killar som plockar undan efter sig och städar.

SÅRSKILT PÅ STÖRRE byggen med offentlig upphandling är det allt vanligare med oseriösa underleverantörer, enligt Thomas. Exempel är Nya Karolinska, tunnelbanan ut till Nacka och Förbifart Stockholm.

– Ofta biter de sig i tummen som anlitar dessa företag. Det blir inte billigare i längden, säger Thomas.

När han jobbat i tio år blev han fackligt aktiv. Det hände när en granne tog med honom på ett fackligt möte.

– Sedan haffade dom en med olika fackliga uppdrag. Det var lärorikt! Jag fick förståelse för hur demokratin fungerar. Att det inte är så enkelt att bara ändra på något.

Även om det tagit lång tid har Thomas sett att det fackliga arbetet gett mängder av resultat.

– Utan facket skulle vi inte ha de löner som vi har idag, ingen semesterersättning, ingen avtalspension,

ingen arbetstidsförkortning och ingen helgersättning.

HAN TAR SOM exempel betalningen om man jobbar på julafton. Förr fick man ingen extra ersättning när julafton var på en vardag. Ett annat exempel är arbetstidsförkortningen på 40 timmar om året. Numera har alla byggnadsarbetare rätt till det.

– Man kan använda timmarna som man vill, om man ska till läkare eller besiktiga bilen. Det ger en frihet i vardagen, säger Thomas Johansson. ■

”Utan facket skulle vi inte ha de löner som vi har idag, ingen semesterersättning, ingen avtalspension, ingen arbetstidsförkortning och ingen helgersättning.”

Vem tror du vann den offentliga upphandlingen?

Anbud från verklighetens offentliga upphandling:

- ▶ **16,3 miljoner kr**
- ▶ **16,2 miljoner kr**
- ▶ **8,4 miljoner kr**

Vem tror du vann upphandlingen? Just det, den på 8,4 miljoner.

Hur kan ett företag som lägger sig på halva kostnaden få ihop den ekonomiska kalkylen?

Vårt svar är att det är omöjligt.

Det här ett tydligt exempel på osund konkurrens. När beställaren inte ser till rimligheten och vad pengarna faktiskt ska räcka till, såsom löner och villkor enligt kollektivavtal.

Nio av tio fuskare

Nio av tio östeuropeiska byggföretag som verkar i Sverige hade minst en brist. Det visade sig när Byggmärknadskommissionen gjorde en studie där 90 slumpmässigt utvalda företag från Estland, Lettland, Polen, Slovakien och Tjeckien granskades. Exempel på fusk var att de inte betalade korrekt skatt i Sverige, de hade en "problematisks lönesättning" eller att de saknade f-skattsedel.

Uttalande från regionfullmäktige

Sluta prata och börja agera. Nu.

År efter år pratar vi om hur arbetslivskriminaliteten plågar vår bransch. Om hur vi skattebetalare blir blåsta på pengar som kriminella företag stoppar rakt ner fickan.

Pengar som skulle kunna bygga upp vår välfärd och ge bättre förutsättningar till våra barn och deras framtid. Men varför händer det ingenting?

UNDER TIDEN FORTSÄTTER människor att komma till Sverige i hopp om att skapa sig ett bättre liv, för sig själv och sin familj. I stället blir de utnyttjade och vet ofta inte ens om att byggnadsarbetare i Sverige har rättigheter. Som en säker arbetsmiljö, arbetskläder och löner vi kan leva på.

VI BYGGNADSARBETARE VILL jobba i seriösa företag, som inte konkurreras ut av de som struntar i att betala skatt och att följa kollektivavtal. Vi vill att de som kommer från andra länder för att jobba i vår bransch ska ha samma villkor och rättigheter som vi.

KRIMINALITET OCH MÄNNISKO-EXPLOATERING göder nya kriminella företag. Det blir en negativ spiral där seriösa företag aldrig får en riktig chans att konkurrera. Där det enda riktiga valet som blir kvar är att lägga ner sin verksamhet eller själva börja runda hörnen. Vi känner stor frustration och kan vi inte stoppa utvecklingen nu kommer alla byggnadsarbetare att drabbas.

BRANSCHEN ÄR PARTERNAS gemensamma ansvar. Ändå fortsätter Byggföretagens medlemmar att anlita kriminella företag. Det duger inte. Fusket går att kontrollera bort, men då måste alla parter ta sitt ansvar. Vi kan inte bara se på när vår bransch tas över av fuskare och

kriminella, där arbetare utnyttjas och far illa. Till slut kommer det inte finnas några jobb kvar i seriösa företag.

VÅRT BUDSKAP TYDLIGT. Det är dags att sluta prata och börja agera. Vi kräver konkreta åtgärder som gör skillnad på riktigt. Branschtäckande granskningar som identifierar fuskarna och sparkar ut dem en gång för alla.

BÖRJA AGERA NU, DESSA ÄR VÅRA VIKTIGASTE FRÅGOR I AVTALSRORELSEN:

▶ Vi måste få bort oseriösa och kriminella företag från våra arbetsplatser, för situationen är ohållbar. Tillsammans med Byggföretagen måste vi se till att alla företag följer de spelregler vi har kommit överens om.

▶ Byggföretag ska utföra arbetet i egen regi – och med egen personal, där lön och villkor betalas ut enligt kollektivavtal.

▶ Det ska vara självklart för alla att företag granskas och att de som inte sköter sig ska stängas ute från våra byggarbetsplatser.

Byggnads Stockholm-Gotlands regionfullmäktige den 30 mars 2023, tillsammans representerar vi cirka 15 000 byggnadsarbetare i Stockholm och på Gotland

TACK LARS JONSSON

På regionfullmäktiges årsmöte den 30 mars tilldelades Lars Jonsson Byggnads förtjänstmärke, ett bevis för sitt fackliga arbete. Lars har varit förtroendevald sedan mitten av 1980-talet.

Har du fått höjd reseersättning?

Den 1 januari i år höjdes reseersättningen till 25 kr/mil (från 18,50 kr/mil). Missa inte pengar du har rätt till om du åker egen bil till och från jobbet. Kolla på dina lönespecifikationer att du fått rätt utbetalning från din arbetsgivare. Uppmana dina arbetskamrater att göra detsamma!

Har du inte fått rätt ersättning? Ta kontakt med Byggnads Medlemscenter så hjälper de dig vidare, tel 010-601 10 00.

Vet du någon som inte är medlem?

Prata med dina arbetskamrater. Kanske de inte ens fått frågan? Skriv in en ny medlem och få 200 kr.

Byggnads.se

Du får 200 kr varje gång du värvar någon till Byggnads!

Vad är det som gäller?

Vanliga frågor till Byggnads.

? Får man bygga en ställning om man inte har någon utbildning för detta?

Nej! Enligt ställningsföreskrifterna ska den som bygger ställning ha utbildning. Hur lång den ska vara beror på vilken typ av ställning som ska byggas och hur hög den ska vara.

? Måste arbetsgivaren alltid förhandla med facket vid varsel?

Både ja och nej. Om företaget saknar kollektivavtal, men har anställda som är medlemmar i facket, måste arbetsgivaren förhandla om arbets- och anställningsvillkoren för varje anställd.

Om det däremot varken finns medlemmar eller kollektivavtal, har arbetsgivaren ingen skyldighet att förhandla med facket.

? Har jag rätt till arbetskläder, skyddsskor och verktyg? Jag jobbar på Byggavtalet.

Arbetsgivaren tillhandahåller en omgång överdragskläder varje 12-månadersperiod, när anställningen ska pågå mer än tre månader. Med överdragskläder avses hängselbyxa/midjebyxa med blus eller ofodrad overall.

Arbetsgivaren bekostar ett par skyddsskor per 12-månadersperiod eller när de är utslitna. Med skyddsskor menas skor, kängor, stövlar med spiktrampskydd och skyddståhätta.

Arbetsgivaren tillhandahåller verktygen. Om inte arbetet bedrivs enligt raka ackordslistan, där det är beskrivet vad arbetstagaren ska tillhandahålla.

Hur kan vi hjälpa dig?

Prova att ställa din fråga till vår chatt-bot Boo på [Byggnads.se](https://byggnads.se)

Kontakta Stockholm-Gotlands Medlemservice

Har du ett registrerat ärende eller en avtalsfråga i regionen?

Ring regionens medlemservice på tel 010-601 10 08, mån-tors kl. 09.00-12.00 och 13.30-15.00, fre kl. 09.00-12.00.

Kontakta Byggnads Medlemscenter

Behöver du stöd och rådgivning och är medlem, förtroendevald, anställd i Byggnads eller företagare med hängavtal? Medlemscenter svarar på frågor om löner, anställningsvillkor, arbetsmiljö, försäkringar, semester, arbetsskador och annat.

Ring Byggnads medlemscenter på tel 010-601 10 00, vardagar kl. 08.00-16.00.

Skanna mig!

Öppna kameran i mobilen och rikta den mot QR-koden

Kolla dina uppgifter!

För att du ska få info under avtalsrörelsen behöver vi din mejladress och mobilnummer.

- ✓ Skanna koden vänster.
- ✓ Logga in på Mina sidor.
- ✓ Skriv in rätt mejl och mobil. Klart.

Hallå där Sami Smedberg!

Vilka är de vanligaste frågorna du får från medlemmarna när de ringer dig på regionens Medlemservice? Och vad svarar du?.

Den allra vanligaste frågan är: Har jag rätt till reseersättning?

– Är du anställd på ett företag med kollektivavtal, har du rätt

att få reseersättning om du har rest med kollektivtrafik, med 1/20-del av ett SL-kort på 970 kr per dag - med nuvarande ersättning blir det 48,50 kr/dag. Kör du din egen bil till och från arbetet är reseersättningen 2,50 kr/kilometer, från och med den 1 januari 2023.

Vad gäller om jag blir varslad av företaget?

– Arbetsgivaren måste alltid förhandla en uppsägning med lokal facklig organisation enligt medbestämmandelagen. Byggnads förhandlar för dig om du är medlem. Jag råder dig att bli medlem idag.

Hur gör jag för att bli medlem i Byggnads?

– Gå in på byggnads.se. Där finns en enkel ansökan du kan fylla i, den finns på flera olika språk.

Vad händer mig vid en konkurs?

– Redan första dagen du blir arbetslös ska du skriva in dig på Arbetsförmedlingen. Det krävs för att du ska ha rätt till eventuell lönegaranti vid en konkurs.

Jag har skadat mig på jobbet. Vad gör jag nu?

– Sök vård! Är skadan anmäld på arbetsplatsen? Arbetsgivaren har det

yttersta arbetsmiljöansvaret. Den ska tillsammans med skyddsombudet och dig anmäla skadan på anmal-arbetssskada.se. På avtalat.se finns information om de försäkringar som gäller beroende av vad som skett. Det är viktigt att anmälan blir gjord för eventuella framtida komplikationer.

Är min medlemsavgift rätt?

– Din medlemsavgift grundas på din totala månadsinkomst innan skatt. Om du är arbetssökande, sjukskriven eller studerar, kan din medlemsavgift behöva justeras. Du som medlem har skyldighet att informera Byggnads när din inkomst förändras.

Det är många arbetsgivare som ringer om avtalsfrågor, bland annat om sin förhandlingsskyldighet, om LAS, lagen om anställningsskydd, och om MBL, Medbestämmandelagen.

– Då tar jag direkt organisationsnummer och kollar om de har kollektivavtal samt om det pågår en förhandling mellan Byggnads och företaget. Därefter kan jag ge arbetsgivaren lite instruktioner och information som hjälper dem vidare, utan att ge argument som missgynnar någon medlem.

Sami Smedberg

- ▶ **Ålder:** 50 år
- ▶ **Familj:** Fru och två barn
- ▶ **Bor:** Villa i Gnesta
- ▶ **Yrke:** Betongarbetare i 27 år, ombudsman i 5 år
- ▶ **Intressen:** Är fritidsförälder med fotboll och ridning
- ▶ **Övrigt talang:** Har blick för hästens gångarter

Bygg mest utsatt

Tipsa Fair Play Bygg

Lämna ditt tips till [Fairplaybygg.se](https://fairplaybygg.se) om du misstänker brottslighet i byggbranschen. Du kan vara anonym.

Byggsektorn är en av de branscher som bedöms vara mest utsatt för arbetslivskriminalitet och brottslighet.

- Vi har sett ett skuggsamhälle växa fram där stora summor försvinner från den gemensamma välfärden och där utländsk arbetskraft exploateras. Mer måste göras för att se till att redan utsatta människor inte råkar illa ut och att seriösa företag som gör rätt för sig inte konkurreras ut, säger Tomas Kullberg, ordförande Byggnads Stockholm-Gotland, som driver Fair Play Bygg tillsammans med Stockholms Byggmästareförening.

- ✓ Under 2022 har 291 tips inkommit till Fair Play Bygg.
- ✓ 184 ärenden har överlämnats till myndigheter för vidare utredning.
- ✓ Sedan Fair Play Bygg startade 2016 har 1 900 tips inkommit om misstänkt brottslighet i byggbranschen i Stockholmsregionen, varav 1 050 ärenden har utretts vidare av myndigheter.
- ✓ 163 företag har upptaxerats med totalt 118 miljoner tacka vara tips till Fair Play Bygg.

4 Saker du bör veta om du fått anställning som lärling

Under din tid som lärling får du erfarenhet och kunskap som du kommer att ha stor nytta av i framtiden. Här är fyra saker du bör veta inför din lärlingstid:

- 1 Företaget du anställs av måste ha kollektivavtal.
- 2 När du anställs som lärling ska du få ett anställningsavtal.
- 3 Du ska i första hand få en tillsvidareanställning.
- 4 Du ska få en handledare som stöd under din tid som lärling.

Har du gått Påfarten?

Vill du veta vad facket gör och varför det är viktigt att vara medlem? Gå Byggnads medlemsutbildning Påfarten, det finns platser kvar den 9 maj och 13 juni. Välkommen!

MATS HAMMARLUND DIKTAR OM...

Facket det är vi

Vi har en kartell för bättre lön anställningsform och arbetsmiljö

Vill du vara med ökar vår styrka breddas vår bas kom in i vårt led

Gemensam lön efter lagprestation är vår idé då delar vi lika

Mellanhänder firmor och basar ska veta sin plats för att få vår respekt

Det är vi som ser till att bygget blir klart med slev och hammare tänger och koben

Var för sig har vi föga makt men tillsammans bygger vi Sverige

Fackligt möte - din rättighet

■ Enligt Utvecklingsavtalet (UVA) har alla medlemmar i Byggnads rätt att få fem timmars fackligt information på betald arbetstid.

Byggnads Stockholm-Gotland kan närvara på mötet och hjälpa dig att ordna lokal.

Mejla till 01mb@byggnads.se för mer information eller ring 010-601 10 08.

ÄR DU PENSIONÄR?

■ Visste du att det finns en förening för pensionerade byggnadsarbetare? Den heter PRO Byggettan, läs mer om deras aktiviteter på hemsidan

[Byggnads.se/probyggettan](https://byggnads.se/probyggettan)

Kolla om ett företag har kollektivavtal

[Byggnads.se/kollektivavtalskollen](https://byggnads.se/kollektivavtalskollen)

POSTTIDNING B

Returadress:
Byggnads
Stockholm-Gotland
Box 1288
171 25 Solna

RÄDDA JOBBEN.

Stoppa kriminella byggföretag

Stödet var stort utanför Näringslivets Hus när Byggnads lämnade sitt första avtalskrav på Alla hjärtans dag den 14 februari.

–Det var kul att så många kom, säger Stefan Slottensjö, förtroendevald och en av initiativtagarna till manifestationen. Det här är viktigt och på allvar. Oron för jobben och hur man ska kunna få jobben i framtiden är en av frågorna vi talar om ofta ute i boden.

